

Zicht op mantelzorg

Gespreksleidraad voor de behoefteanalyse

Benedicte De Koker & Lieve De Vos
Colloquium Focus op mantelzorg, 8 mei 2014

HoGent

**EN WIE VRAAGT
DE MANTELZORGER
HOE HET
MET HEM GAAT**

Loesje

“Hulpverleners moeten leren in contact komen mét..., het uitlokken... Want er zijn heel veel mantelzorgers die niks vragen of niks zeggen. Hoewel iedereen ziet dat daar grote problemen zijn.” (echtgenoot)

Beleid

- **Werkingsprincipes** uit Woonzorgdecreet (2009) stellen voor:

*‘maximaal een beroep te doen op het zelfzorgvermogen en de zelfredzaamheid van de gebruiker en zijn mantelzorgers, rekening houdend met hun **draagkracht**’.*

*‘het betrekken van de mantelzorger in het zorgtraject van de zorgbehoevende en **het detecteren en beantwoorden van noden van de mantelzorger zelf**’*

Instrument “Zicht op mantelzorg”

Doelstellingen

- Een omvattend **zicht** krijgen op de **beleving** van de zorgsituatie en de **wens tot ondersteuning** bij de mantelzorger.
- Informatie over de mantelzorger op een gestructureerde wijze te **registreren**.
- **Aandachtspunten** voor hulpverlening **vast te leggen**, in samenspraak met de mantelzorger.
- **Aandachtspunten** te **rapporteren** binnen het team en naar andere hulpverleners toe.

Instrument “Zicht op mantelzorg”

- **Instrument**
met 4 hoofdrubrieken en samenvatting
- **Scorekaarten**
tevredenheid per rubriek
algemene inschatting belasting op het einde
- **Handleiding**
met stappenplan en richtvragen
- **Overzichtskaart** met hoofdrubrieken
- **DVD**

Instrument “Zicht op mantelzorg”

A. ZORGVERLENING	
Taken mantelzorger: ☐ Boodschappen ☐ Maaltijden bereiden ☐ Poetsen ☐ Kledij wassen / strijken ☐ Persoonsverzorging ☐ Transfers ☐ Socio-emotionele steun ☐ Vervoer, begeleiding uitstappen ☐ Administratie ☐ Organiseren professionele zorg ☐ Hulp bij medicatiegebruik ☐ Toezicht houden, aanwezig zijn ☐ Andere:	
Intensiteit mantelzorg: 24u - dagelijks ____ uur - wekelijks ____ uur Duur van de mantelzorg: ____ jaar ____ maand Andere mantelzorgers of vrijwilligers: N / J Welke hulp?	
Professionele hulp aanwezig: N / J Welke hulp? Relatie met professionele hulp: ? Samenwerking: laag - midden - hoog ? Ondersteuning: laag - midden - hoog ? Afstemming: laag - midden - hoog ? Faciliteren relatie: laag - midden - hoog	
Overzicht belastende factoren:	
Overzicht ondersteunende factoren:	
Gewenste verandering / ondersteuning:	
Mate van tevredenheid over zorgverlening:	
zeer ontevreden ontevreden middel tevreden tevreden zeer tevreden	

Inschatting tevredenheid en belasting

A. Zorgverlening

zeer ontevreden

ontevreden

matig tevreden

tevreden

zeer tevreden

B. Mantelzorger

zeer ontevreden

ontevreden

matig tevreden

tevreden

zeer tevreden

C. Relaties

zeer ontevreden

ontevreden

matig tevreden

tevreden

zeer tevreden

D. Omgeving

zeer ontevreden

ontevreden

matig tevreden

tevreden

zeer tevreden

Algemene inschatting beleving zorgsituatie

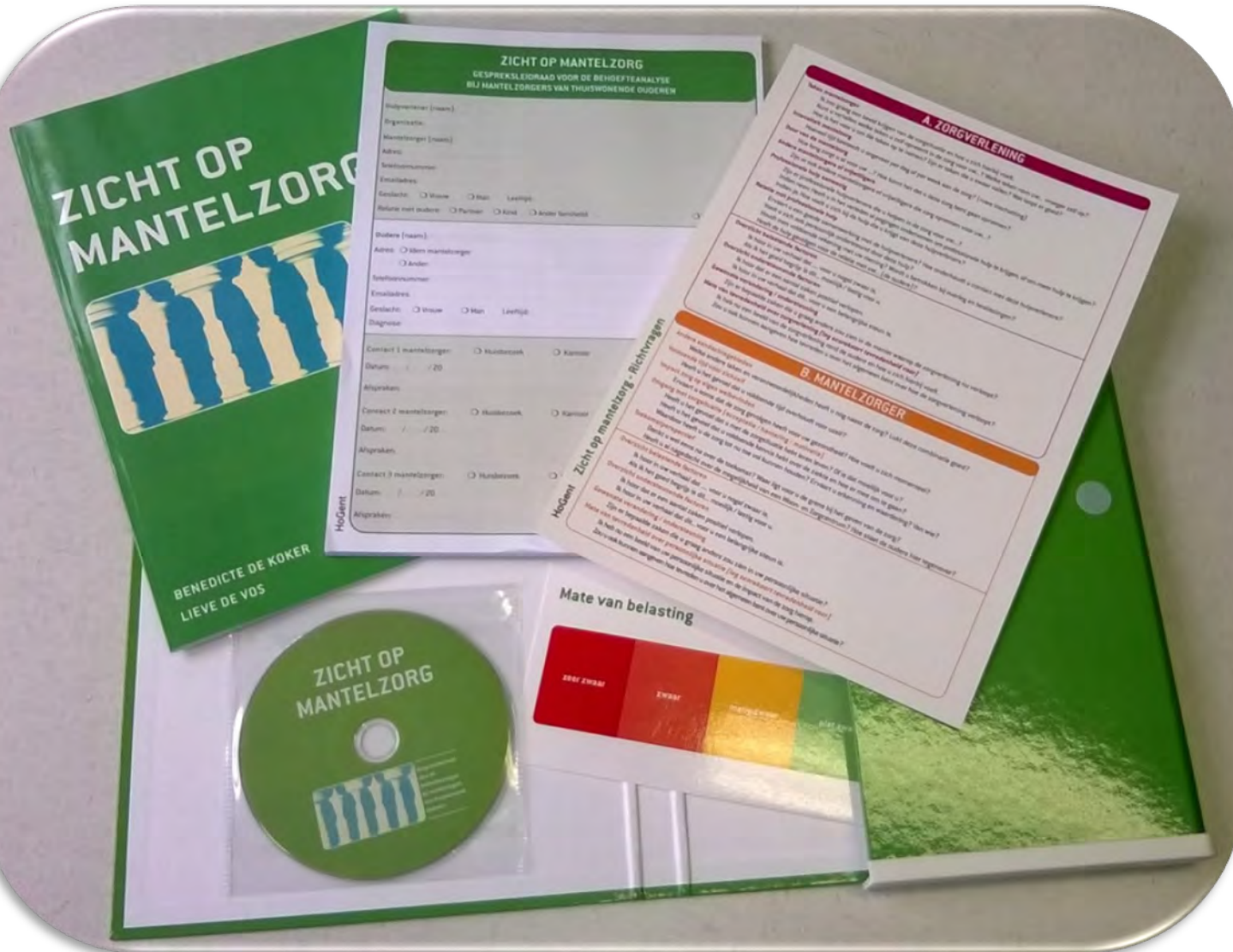
zeer zwaar

zwaar

matig zwaar

niet zwaar

helemaal niet zwaar

Gesprekstechniek etnografisch interview

“Je kan natuurlijk letterlijk de vraag gaan stellen. ‘Kan je het fysiek niet aan, kan je het psychisch niet aan of alletwee?’ Op de duur ben je een enquête aan het afnemen. Waar zit dan het natuurlijke van het gesprek? Het natuurlijke of de kunst van het opbouwen van de vertrouwensband? Nergens.”
(leidinggevende dagverzorgingscentrum)

- Mantelzorger als expert in eigen situatie
- Semi-gestructureerde opbouw
- Aansluiten bij taalgebruik en thema's uit verhaal
- Geen onmiddellijke oplossingen

Tussen onderzoek en praktijk

Verkennd kwalitatief onderzoek

- Interviews leidinggevenden (n = 7)
- Focusgroepen ergotherapeuten (n = 13)
- Focusgroepen mantelzorgers (n = 17)

Verkenkend kwalitatief onderzoek

- Huidige behoefteanalyse
 - Niet systematisch
 - Weinig gestandaardiseerd / methodisch onderbouwd
 - Afhankelijk van setting en visie beleid

“Met de een ga je daar makkelijker over praten dan de andere. Maar ik vind dat zelf ook heel moeilijk om op een teamoverleg ter sprake te brengen. Dat is meestal zo iets dat op het einde zo een keer gevraagd wordt.”
(leidinggevende regionaal dienstencentrum)

Pilootstudie

- Proceसेvaluatie via interviews & focusgroepen
 - 6 ergotherapeuten, 6 maatschappelijk werkers, 1 verzorgende
 - Diverse settings:
 - lokale dienstencentra,
 - ergotherapie aan huis,
 - geriatrisch dagziekenhuis,
 - dagverzorgingscentrum

Pilootstudie

- Bewustwording bij zowel hulpverlener als mantelzorger
- Aanknopingspunt voor gerichte ondersteuning

“Je denkt dat je die mens toch een stukje kent en als je daar dan een urenhalf later buiten komt dan is het van: oef, amai dat was hier wel het één en het ander! Ik zit nu 27 jaar in de verzorging en dan denk je dat je toch al wel iets gehoord en iets mee-gemaakt hebt. Maar potverdikke er zit toch wel veel miserie en verdriet en ellende...”
(verzorgende lokaal dienstencentrum)

Pilootstudie

- Kritische succesfactoren:
 - Mantelzorgger alléén bevragen
 - Tijdsinvestering
 - Inbedding in multidisciplinair team
 - Visie in organisatie

Vragen?

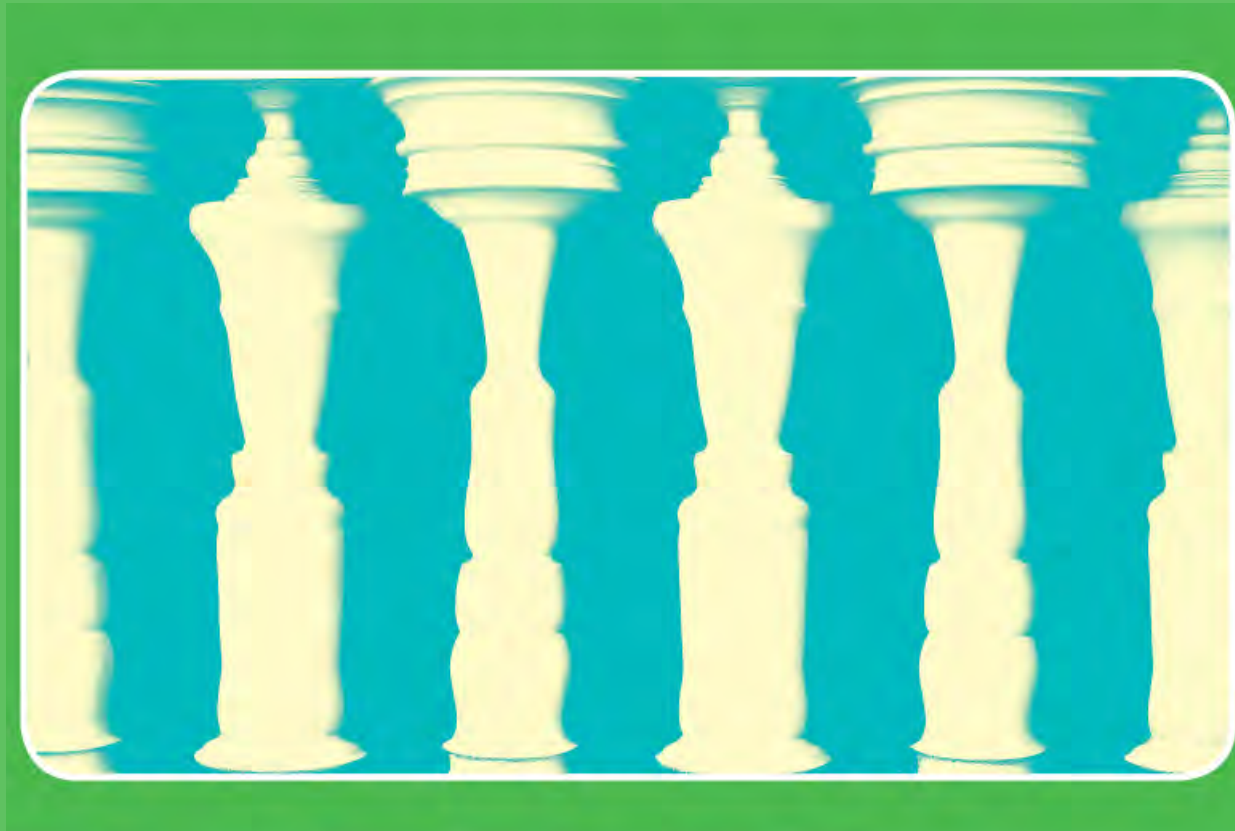

Bedankt!

HoGent

www.zichtopmantelzorg.be

Contact: benedicte.dekoker@hogent.be